

FYLKESTINGSSAK

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
045/11	Fylkestinget	12.04.2011

Høring - Forslag til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR)

Sammendrag

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag til et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) for livslang læring, med høringsfrist 29.april 2011. Formålet med kvalifikasjonsrammeverket er å gi en helhetlig, generell beskrivelse av norske kvalifikasjoner, med utgangspunkt i det norske utdanningssystemet, fra fullført grunnskoleopplæring til kvalifikasjoner på høyeste akademiske nivå.

Et kvalifikasjonsrammeverk er en samlet, systematisk og nivådelt beskrivelse av hvilke formelle kvalifikasjoner som kan oppnås i utdanningssystemet. Kvalifikasjonene skal beskrives på en slik måte at det er enkelt å se sammenhengen mellom de ulike kvalifikasjonene, og dermed de faktiske forskjellene i læringsutbytte mellom de ulike nivåene, og de ulike veiene gjennom utdanningssystemet.

Kvalifikasjonsrammeverket vil bli fastsatt som forskrift, basert på gjeldende lov- og forskriftsverk for utdanningssystemet. Det betyr at når det i fremtiden søkes om godkjenning av nye utdanningstilbud, må disse i tillegg til å oppfylle dagens krav utformes med læringsutbyttebeskrivelser i tråd med dem som blir fastsatt for det angjeldende nivå.

Læringsutbyttebeskrivelser for høyere utdanning ble fastsatt av Kunnskapsdepartementet i mars 2009, og er derfor ikke gjenstand for høring. Høringsforslaget gjelder derfor nivåene fra gjennomført grunnskoleutdanning til og med fagskoleutdanning.

Fylkesrådet er positiv til at det utarbeides et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, og mener at dette vil være et viktig redskap for utvikling av system for livslang læring og mobilitet blant utdanningssøkere og arbeidstakere, og ikke minst for gjensidig anerkjennelse av kvalifikasjoner i ulike land. Et felles rammeverk vil kunne bidra til å synliggjøre den enkeltes mulighet til å utvide sin formalkompetanse.

Bakgrunn

Arbeidet med et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR) er en nasjonal videreføring av to internasjonale prosesser, utarbeidelsen av europeisk kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring i EU (EQF) og utarbeidelsen av et europeisk kvalifikasjonsrammeverk for høyere utdanning (Bologna-rammeverket). De fleste land i Europa er nå i gang med å utarbeide kvalifikasjonsrammeverk for sine utdanningssystemer.

EQF er etablert som en felles europeisk *referanse for nasjonale kvalifikasjonsrammeverk og kvalifikasjoner* med ett sett av generelle læringsutbyttebeskrivelser som nasjonale utdanningssystemer og kvalifikasjoner skal relateres til. EQF er dermed et verktøy for å kunne sammenlikne ulike lands utdanningssystemer og kvalifikasjoner. EU framhever tre viktige formål med etablering av EQF for livslang læring:

- Fremme/reducere hindringer for **mobilitet** mellom land gjennom likelydende beskrivelse av kvalifikasjoner og definisjon av nivåer
- Styrke mulighetene for **livslang læring** i landene, blant annet ved å bidra til koordinering av de ulike delene av utdanningssystemet både horisontalt og vertikalt
- Etablere gode ordninger for prøving, dokumentasjon og formell anerkjennelse av kvalifikasjoner oppnådd utenfor det formelle utdanningssystemet, jf norske bestemmelser om realkompetansevurdering
- Bidra til **økt kvalitet** i nasjonale utdanningssystemer, blant annet ved at landene stimuleres til å etablere gode systemer for kvalitetssikring.

Både det europeisk kvalifikasjonsrammeverket (EQF) og vårt nasjonale kvalifikasjonsrammeverk (NKR) knyttes direkte til livslang læring. Dette er et viktig perspektiv, og skal bidra til synliggjøring og verdsetting av all læring som skjer gjennom livet, uansett på hvilke arenaer læringen skjer. Dokumentasjon og verdsetting av realkompetanse er et av de viktigste virkemidlene for å legge forholdene til rette for livslang læring for voksne. I forhold til realkompetansevurdering vil et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk bidra til at læringsutbyttebeskrivelser blir et gjennomgående prinsipp for utvikling av læreplaner. De vil gi god informasjon om nivåene i rammeverket, legge grunnlaget for utvikling av metoder og praksis for dokumentasjon av kompetanse og rette fokus på innhold og læringsutbytte. Et viktig område vil være utvikling av bedre verktøy for å oppnå en rettferdig og likeverdig behandling ved realkompetansevurdering.

Problemstillinger som omfattes av høringen.

I saken inviteres fylkestinget til å uttale seg om forslaget til nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk (NKR) som er sent på høring.

NKR er et overordnet dokument som ikke inneholder fagspesifikke læringsutbyttebeskrivelser. Disse vil finnes i læreplanene for de enkelte utdanningene. Det grunnleggende element i et kvalifikasjonsrammeverk er at kvalifikasjonene beskrives gjennom læringsutbytte og ikke gjennom innsatsfaktorer. NKR vil gi en overordnet beskrivelse av hva kandidaten på de ulike nivåene i utdanningssystemet forventes å kunne etter fullført utdanning. Det vil også beskrive utdanningssystemets indre sammenheng, noe som igjen vil legge til rette for bedre utdannings- og yrkesveiledning. Beskrivelsene vil også muliggjøre sammenligninger med kvalifikasjoner fra andre land, via det europeisk kvalifikasjonsrammeverket, og ikke minst vil det gi informasjon til arbeidslivet om hvilken kompetanse den enkelte har.

Nivåbeskrivelsene er i tråd med internasjonale tilrådninger og beskriver hvilke kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse det kan forventes at alle kandidater som har fullført utdanning på det aktuelle nivået skal inneha. Læringsutbyttebeskrivelsene for det enkelte nivå er generelle og overordnede da de skal passe for alle kvalifikasjoner på det gitte nivået, uavhengig av fagområde.

De læringsutbyttebeskrivelsene som brukes kan oppsummeres slik:

- **Kunnskaper:** Kunnskap er forståelse av teorier, fakta, begreper, prinsipper, prosedyrer innenfor fag, fagområder og/eller yrker.
- **Ferdigheter:** Evne til å anvende kunnskap til å løse problemer og oppgaver. Det er ulike typer ferdigheter – kognitive, praktiske, kreative og kommunikative ferdigheter.
- **Generell kompetanse:** Generell kompetanse er å kunne anvende kunnskap og ferdigheter på selvstendig vis i ulike situasjoner gjennom å vise samarbeidsevne, ansvarlighet, evne til refleksjon og kritisk tenkning i utdannings- og yrkessammenheng.

Hovedmønstrer for innplassering av utdanninger i kvalifikasjonsrammeverket er som følger:

Nivå	Eksamener, prøver og grader for kvalifikasjoner.
1	Vitnemål fra 10-årig grunnskole.
2	Kompetansebevis for grunnkompetanse i videregående opplæring
3	Eksamen fra videregående opplæring. Fagbrev, svennebrev.
4	Vitnemål fra fagskole – fagskole 1 og fagskole 2.
5	Bachelorgrad. Almennlærerutdanning/grunnskolelærerutdanning. Delnivå: Høgskolekandidat.
6	Mastergrad. Master i rettsvitenskap. Cand.med.vet. Cand.med. Cand.psychol. Cand.theol. En del engelske mastergrader.
7	Ph.d Dr.philos. Diplom, kunstnerisk utviklingsprogram.

For mer informasjon om arbeidet med kvalifikasjonsrammeverket NKR og med EQF i andre land, samt høringsbrev med dokumenter henvises til www.regjeringen.no/nkr

Vurderinger

Fylkesrådet er positiv til at det utarbeides et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk og er i hovedsak enig i det foreslått som foreligger. Nedenfor følger noen generelle kommentarer og merknader til utforming av læringsutbyttebeskrivelser for fagskolenivået.

Generelle merknader.

Et felles nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk vil kunne bidra til å synliggjøre den enkeltes mulighet til å utvide sin formalkompetanse og forhindre unødig overlapping av kompetanse mellom de ulike utdanningsnivåene.

Med økende arbeidsinnvandring og – utvandring vil et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk være et positivt bidrag for innpass i ulike lands arbeidsliv. Utveksling av elever, læringer, lærere og instruktører har etter hvert fått et visst omfang i Nordland og Norge.

Internasjonalt samarbeid har ført til at vi får flere og flere elever som ønsker å følge opplæring i andre land, eller at vi tar imot elever som ønsker opplæring i Norge. En tydeligere forståelse av sammenhengen mellom de ulike lands kompetanseområder er derfor viktig.

På yrkesfag ser vi at mange bedrifter på spesielle fagområder må hente arbeidskraft i andre land. I dag gjennomføres det testing for å sjekke kvaliteten på kompetansene hos disse ansatte. Dette er dyrt og en omfattende kvalifisering. Forhåpentligvis kan dette reduseres med å klargjøre en tydeligere sammenheng mellom norske og utenlandske krav til utdanning også på fagbrevnivå.

Fagskolenivået – nivå 4.

Fagskolenivået er plassert innenfor nivå 4, med to sett læringsutbyttebeskrivelser, benevnt som fagskole 1 og fagskole 2. Begrunnelsen for å foreslå mer enn ett sett beskrivelser er at det er stor variasjon i fagskoleutdanningene, både når det gjelder lengde (fra ½ til 2 år) og innhold. Dette gjør det vanskelig å utforme beskrivelsen av læringsutbyttet for fagskoleutdanning. I forslaget er det bare 2-årig fagskoleutdanning som er lagt til det høyeste nivået, mens alle de andre, fra halvårslige fagskoleutdanninger til 1-årige tilbud er lagt til fagskole 1.

Vi har i dag en rekke 1-årige fagskoleutdanninger som er avsluttende utdanninger for sitt fagområde, blant annet innen helse- og sosialfag. Innholdet i disse utdanningene er utarbeidet i samarbeid med statlige myndigheter, og tilpasset regionale behov for kompetanseheving. Slik det er beskrevet i forslaget kan det oppfattes slik at det bare er de 2-årige tilbudene som fører fram til fullført og bestått fagskoleutdanning, og at alle de andre, fra halvårslige til 1-årige fagskoletilbud er et delnivå som ikke fører fram til en fullført fagskoleutdanning.

Fylkesrådet mener at de 1-årige fagskoleutdanningene ikke kan likestilles med kortere ½-årige fagskoleutdanninger slik det er gjort her. Dette er avsluttende utdanninger som må synliggjøres på lik linje med 2-årige fagskoleutdanninger i et kvalifikasjonsrammeverk. Dette kan for eksempel gjøres ved at nivå 4 deles i fagskole 1 (for kortere utdanninger), fagskole 2 (for 1-årige utdanninger) og fagskole 3 (for 2-årige utdanninger).

En klarere skille mellom fagskole 1, 2 og 3 og hva fagskolestudentene kan forventes å kunne etter fullført utdanning vil også ha betydning for godkjenning av studiepoeng.

Konsekvenser

Saken er en høringsuttalelse til forslag om endringer i fagskoleloven og har ingen økonomiske konsekvenser for behandling av saken.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

1. Fylkestinget mener at et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk vil være et viktig redskap for utvikling av system for livslang læring og mobilitet blant utdanningsøkere og arbeidstakere, og for gjensidig anerkjennelse av kvalifikasjoner i ulike land.
2. Fylkestinget er ikke enig i de foreslåtte læringsutbyttebeskrivelsene for fagskoleutdanningen. De 1-årige fagskoleutdanningene er avsluttende utdanninger som må synliggjøres på lik linje med 2-årige fagskoleutdanninger i et kvalifikasjonsrammeverk. Dette kan for eksempel gjøres ved at nivå 4 deles i fagskole 1, 2 og 3.

Bodø den 11.03.2011

Odd Eriksen
fylkesrådsleder
sign

Trud Berg
fylkesråd for utdanning
sign

12.04.2011 Fylkestinget

FT-045/11

Innstillinga fra komite for næring ble lagt fram av saksordfører Per-Anton Nesjan, SV:

1. Fylkestinget mener at et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk vil være et viktig redskap for utvikling av system for livslang læring og mobilitet blant utdanningsøkere og arbeidstakere, og for gjensidig anerkjennelse av kvalifikasjoner i ulike land.
2. Fylkestinget er ikke enig i de foreslåtte læringsutbyttebeskrivelsene for fagskoleutdanningen. De 1-årige fagskoleutdanningene er avsluttende utdanninger som må synliggjøres på lik linje med 2-årige fagskoleutdanninger i et kvalifikasjonsrammeverk. Dette kan for eksempel gjøres ved at nivå 4 deles i fagskole 1, 2 og 3.

Votering:

Komiteinnstillinga enstemmig vedtatt.

Vedtak:

1. Fylkestinget mener at et nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk vil være et viktig redskap for utvikling av system for livslang læring og mobilitet blant utdanningsøkere og arbeidstakere, og for gjensidig anerkjennelse av kvalifikasjoner i ulike land.
2. Fylkestinget er ikke enig i de foreslåtte læringsutbyttebeskrivelsene for fagskoleutdanningen. De 1-årige fagskoleutdanningene er avsluttende utdanninger som må synliggjøres på lik linje med 2-årige fagskoleutdanninger i et kvalifikasjonsrammeverk. Dette kan for eksempel gjøres ved at nivå 4 deles i fagskole 1, 2 og 3.

Uttrykt vedlegg: Høringsbrev med vedlegg.